

DET SVENSKA TILLSTÅNDET I VÄLFÄRDEN

Innehållsförteckning

Inledning	3
Sveriges kriminella resa	4
Privatiseringsvågen	8
Kriminella aktörer i den svenska välfärden	10
Avfall	11
Assistans	15
Hemtjänst	17
Sjukvård	20
HVB-hem	23
Kriminella rör sig uppför samhällstrappan	25
Sammanfattning	28
Noter	30

Rapport: Roger Mogert / Fredrik Strömqvist

INLEDNING

Under de senaste 20 åren har välfärdstjänster i Sverige genomgått ett omfattande systemskifte. Från att ha varit ett land med offentliga välfärdsmonopol har Sverige på bred front öppnats upp för att tillåta privata vinstdrivande aktörer inom välfärden. Idag arbetar nästan en femtedel av alla anställda inom välfärdssektorn i privat regi. Detta har resulterat i betydande konsekvenser för den svenska välfärden på flera sätt.

Sverige är en välfärdsstat med stabila sociala och politiska institutioner, ett omfattande trygghetssystem och hög tillit till myndigheter. Under stora delar av 1900-talet har den svenska modellen setts som en förebild i den internationella politiska debatten. På senare år har dock ökningen av skjutningar och sprängningar i kriminella miljöer väckt stor uppmärksamhet både nationellt och internationellt.¹

I denna rapport, som vi har kallat "*Det svenska tillståndet i välfärden*" och som är skriven på uppdrag av Fagforbundet, belyser vi hur den svenska privatiseringsvågen har lett till framväxten av en ny typ av välfärdsbrottslighet, som successivt har blivit systemhotande. Rapporten undersöker olika delar av välfärden där jakten på vinst särskilt tydligt har lockat till sig kriminalitet och organiserad brottslighet. Vi pekar på att Sverige numera är ett land där organiserade kriminella aktörer är verksamma inom traditionella välfärdsområden som avfallshantering, sjukvård, hemtjänst och assistans, mm.

De svenska privatiseringarna skedde inledningsvis huvudsakligen inom ramen för entreprenadmodellen, där offentliga beställare och finansiärer köpte in tjänster från privata aktörer enligt avtalade villkor. Successivt har en övergång skett mot kundvalsmodeller, där konsumenter själva får välja bland godkända producenter. Medborgarna tar med sig en offentligt finansierat "peng" till den valda utföraren. Modellen har resulterat i att det blivit oerhört enkelt att starta vinstdrivande verksamheter inom olika delar av den svenska välfärden.

Vår rapport visar tydligt att till områden där vinster kan göras, söker sig inte bara entreprenörer och riskkapitalister, utan även organiserad brottslighet.

Sverige, som har goda sociala och ekonomiska förutsättningar, står idag inför betydande brottsutmaningar som vanligtvis förknippas med länder med större sociala och politiska problem. Den svenska brottsutvecklingen är paradoxal; medan vissa brottstyper har minskat, har andra, som skjutvapen, mord och sprängningar, ökat kraftigt. Samtidigt visar data att det totala våldet minskat de senaste decennierna, och år 2012 hade Sverige den lägsta nivån av dödligt våld på femtio år. Ekonomisk brottslighet har också ökat markant sedan 2000-talet. Den moderna välfärdsbrottslighetens omfattning har på senare tid vuxit så mycket att den numera är viktigare för de kriminellas inkomster än knarkhandeln i Sverige. Narkotikahandelns vinst uppskattas ha dragit in 1,8 -2,8 miljarder kronor.²

SVERIGES KRIMINELLA RESA

Sverige har, tillsammans med sina nordiska grannländer, länge varit känt för sin starka tradition av transparens och låg korruption. Den nordiska modellen, som fokuserar på rättvisa och öppenhet inom både politik och näringsliv, har skapat en hög tillit till offentliga lösningar och en generell välfärd. Numera har dock avreglering och privatisering av tidigare offentliga funktioner inom den svenska välfärden öppnat för kriminalitet och brottslighet, av en typ som landet tidigare till stor del varit förskonat ifrån. Den moderna organiserade brottsligheten i Sverige kan, liksom i många länder i modern tid, delas in i tre perioder eller brottsvågor. Phil Williams, professor vid University of Pittsburgh och en framstående forskare inom internationell säkerhet, har skrivit flera böcker om ämnet organiserad brottslighet. I sin bok *"The Fifth Wave: Organized Crime in 2040"* utforskar han framtiden för organiserad brottslighet och identifierar tre tidigare vågor av denna typ av brottslighet. Boken diskuterar även framtida globala trender och utmaningar som kan påverka organiserad brottslighet fram till 2040.³

Den första vågen av organiserad brottslighet sträcker sig från 1900 fram till andra världskriget och präglas av underhållning och drogkriminalitet. Under denna period var aktiviteter som spel, dobbel, indrivning samt hantering av sprit och droger framträdande. I de växande städerna fanns det ett behov bland arbetare inom fabriker och industri att efter arbetstid delta i olika former av nöjen. Spel på hästar, lotterier och besök på musik- och nöjesställen blev inkomstkällor för den organiserade brottsligheten. När politiska och offentliga aktörer med moraliska ambitioner försökte minska eller helt förbjuda alkoholförsäljning, som i USA under 1920-talet, minskade inte efterfrågan på den förbjudna alkoholen. Istället legitimerades den olagliga handeln, som organiserad brottslighet kunde tillhandahålla, i allmänhetens ögon. Detta bidrog till den amerikanska maffians etablering. I Sverige och de nordiska grannländerna uppstod inte samma problematik som i andra delar av världen, eftersom man valde en annan väg med restriktioner och kontroll istället för direkta förbud. Den svenska befolkningens behov av service och tillgång till alkohol hanterades på 1950-talet genom införandet av det statliga Systembolaget.

Den andra vågen av brottslighet uppstod efter andra världskrigets slut, då de sönderbombade länderna i Europa behövde återuppbyggas. Organiserade brottssyndikat kunde infiltrera bygg- och konstruktionsindustrin, där de erbjöd "tjänster" detta sammanföll med en ökande handeln med tyngre droger, vilket ledde till en mer global spridning mellan olika länder. Denna period av återuppbyggnad och ekonomisk osäkerhet gav organiserad brottslighet möjlighet att växa och stärka sitt inflytande i samhället.

Tredje vågen är kopplad till effekterna av murens fall och den nyliberala ideologins avreglering och privatisering, vilket påverkade välfärdssystemet. Denna period omfattar områden som avfallshantering, begravning, assistans, vård och omsorg, samt skolor och utbildning, inklusive vaccinationer och hanteringen av coronapandemin.

Sverige och dess nordiska grannländer klarade sig relativt väl under de två första brottsvågorna, vilket berodde på en rad faktorer:

- Starka fackliga organisationer och en hög organisationsgrad bidrog till en balanserad arbetsmarknad.
- Social dialog och partssamverkan skapade en miljö där korruption var mindre fördelaktig.
- Effektiv offentlig förvaltning och hög tillit till offentliga institutioner minskade risken för korruption.
- Hög ekonomisk jämlikhet och omfattande välfärdssystem minskade incitamenten för korruption.

Samtidigt var samhället mindre förberett på den brottslighet som uppstod till följd av privatiseringar och avregleringar i slutet av 1900-talet och början av 2000-talet. Privatiseringarna minskade statens kontroll över viktiga sektorer, öppnade upp marknader för aktörer i välfärden vilket i sin tur underlättade för kriminella organisationer att infiltrera och utnyttja systemen. Dessa faktorer bidrog till att Sverige hade svårt att helt motstå den nya välfärdsbrottsligheten och systemhotande kriminalitet som uppstod till följd av privatiseringarna

Kriminologen Amir Rostami, som under de senaste 20 åren har studerat utvecklingen av brottslighet och kriminella gäng i Sverige betonar skillnaden mellan hur den organiseras i olika länder. Medan brottslighet i södra delen av Europa, är dominerad av starka maffiafamiljer, är norra Europas brottslighet mer splittrad och innehåller allt från MC-gäng till löst sammansatta gatugäng. En viktig anledning till detta är skillnaderna mellan hur den organiserade brottsligheten vuxit fram i olika länder. I södra Europa med länder som exempelvis Italien har brottslighet vuxit fram i lokalsamhället under lång tid.

I Sverige har flera av dagens maffialiknande nätverk skapats under efterkrigstiden för att stärka den egna gruppen som ofta flytt till länder som Sverige från krig och förtryck. På 1970-talet var den organiserade brottsligheten styrda som hierarkiska organisationer, ungefär som vi ser den i gamla maffiafilmer. Under 1980-talet förändrades synen på organiserad brottslighet. Den blir mer företagsbaserad. Under 1990-talet och framåt har nätverksperspektivet kommit in. Det kan enklast förstås som en uppsättning av olika relationer som hjälper varandra och samarbetar både för att begå brott men även för stärka den egna gruppen gentemot stat och övriga samhället.⁴

I Norden får den etniskt släktbaserade familjebrottsligheten stark konkurrens när amerikanska MC-klubbar som Hells Angels och Bandidos etablerar sig i norra Europa med narkotikaförsäljning och beskyddarverksamhet. När sedan det stora MC-kriget mellan Hells Angels och Bandidos utbröt i Norden 1994-1997, splittrades de kriminella upp i mer lösliga grupper, dels i nya mindre MC-klubbar, men också i lokalt baserade gatugäng. De nya gatugängarna har löst sammansatta relationer och byter ofta lojaliteter. Det gör dem också mer våldsamma och mer okontrollerade både för omgivningen och för dem själva.

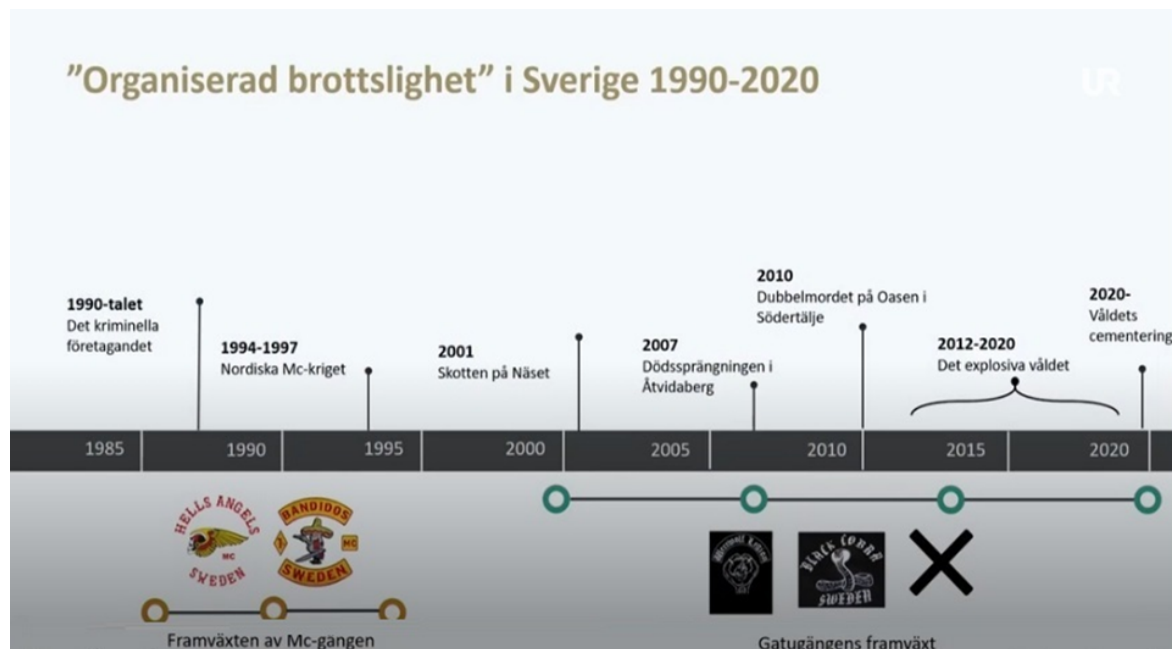

Bild 1 Är hämtad från Amir Rostamis föreläsning UR Samtiden - Organiserad brottslighet och grupperingar: Organiserad brottslighet i Sverige | UR Play (2020)

Dagens kriminella nätverk

Det finns enligt Polisens definition tre olika typer av kriminella nätverk i Sverige.

- Löst sammansatta nätverk
- Kriminella organisationer
- Familj- och släktbaserade nätverk.

De familj- och släktbaserade nätverken har i högre grad riktat in sig på att utnyttja kryphål i den svenska välfärden. Dessa nätverk består av en begränsad och definierad grupp individer som bedriver en kombination av olaglig och legal verksamhet. Målet är att upprätthålla släktens makt. Strukturen innefattar en innersta krets (föräldrar och syskon), en mellersta krets (föräldrarnas syskon och kusiner) och en yttre krets (där släktnamnen delas). Genom giftermål inom och mellan familjer blir släkten homogen och kan utöva stark social kontroll.

Biträdande rikspolischef Mats Löfving lyfte i en intervju i Sverige Radio hösten 2020 fram en polisrapport som beskriver att det i Sverige finns drygt 40 släktbaserade kriminella nätverk som har etablerat sig i syfte att organisera och systematisera kriminalitet. De arbetar för att skapa makt, har stor våldskapacitet och strävar efter att tjäna pengar.⁵

Fyra klaner utmärker sig särskilt med ett betydande inflytande på det politiska livet på både kommunal och nationell nivå. I rapporten beskrivs hur klanerna bedriver en bred kriminell verksamhet som omfattar hot, våld, utpressning, vapen- och narkotikahandel samt ekonomisk brottslighet.

Nätverkens förgreningar sträcker sig från springpojkar på gatan till föreningsverksamhet, kommunpolitik och ända upp i riksdagen. På kommunal nivå fattar politiker med nära band till kriminella nätverk beslut som gynnar dessa grupper, enligt polisen.

Den organiserade brottsligheten är multikriminell och består av dynamiska grupper av kriminella nätverk som ägnar sig åt olika typer av brottsliga handlingar, framför allt mord, häleri och narkotikasmuggling. Nätverken begår brott för att stärka sin egen legitimitet och status, både lokalt och i förhållande till konkurrerande brottsliga aktörer.

De kriminella nätverken i Södertälje, som har kommit att kallas Södertäljenätverket, är välkända för sin omfattande verksamhet. Den hemligstämplade rapporten ”*Släktbaserade kriminella nätverk*” från Polisens nationella operativa avdelning (NOA) beskriver hur nätverket, bestående av drygt 130 kriminella aktörer, har skaffat sig inflytande på olika nivåer i samhället, inklusive kommunen, myndigheter och näringslivet.

Nätverket har tidigare uppmärksammats för bland annat mord, narkotikabrott, välfärds kriminalitet och penningtvätt. De övriga 3 stora kriminella klanerna är lokaliserade i Göteborg, Malmö och Jönköpingstrakten. Rapporten betonar därtill två familjer i Stockholm och Uppsala som särskilt inflytelserika.⁶

Polisen beräknar antalet aktiva personer i kriminella nätverk i Sverige till att de uppgår till omkring 14 000. Vidare bedöms omkring 48 000 personer ha koppling till kriminella nätverk. Det totala antalet personer som är aktiva i, eller har koppling till, kriminella nätverk uppgår därmed till omkring 62 000 personer.⁷

DEN SVENSKA PRIVATISERINGSVÅGEN

Grunden för den svenska privatiseringsvågen lades under 1980-talet. Svenskt näringsliv inledde då ett systematiskt opinionsarbete, samtidigt som den öppna svenska ekonomin gjorde samhällsdebatten mottaglig för amerikanska idéer om ekonomin. Under 1980- och 90-talen började privatiseringarna framför allt i den hårda sektorn. Inom områden som bygg och anläggning, städning och avfallshantering överfördes då offentlig verksamhet till privat sektor genom upphandlingar. Kommunala bostadsbolag lade ut städning och reparationer på anbud, och kommunerna upphandlade sophämtning.

Redan 1983 grundades dock Pysslingen AB. Syftet var att bedriva barnomsorg i aktiebolagsform. Den socialdemokratiska regeringen svarade med en lag som förbjöd vinstdrivna företag inom barnomsorgen, kallad lex Pysslingen. Trots detta lyckades Pysslingen hitta en lucka i lagstiftningen genom att driva verksamheten i en modell där personalen var anställd av kommunen men hyrdes ut till Pysslingen, som sedan drev verksamheten. De första två daghemmen enligt denna modell etablerades i Nacka 1986.⁸

Nackamodellen

Embryot till det som senare skulle bli en lag om valfrihetssystem inom välfärden hade även den fötts i Nacka under 80-talet. Det började med fotvård; den kommunala fotvårdens personal var missnöjd med sitt arbete, samtidigt som den borgerliga ledningen i kommunen såg att den privata fotvården hade hälften så höga priser på sina tjänster som den kommunala. Utifrån samma modell som användes för de anställdas subventionerade måltidskuponger infördes fotvårdscheckar i Nacka 1985. Dessa gjorde det möjligt för nackabor med medicinska behov att låta det offentliga betala för fotvården, oavsett om de valde den kommunala eller privata fotvården. På 1990-talet utvidgades dessa idéer till att omfatta Nackas förskola, skola, äldreomsorg och funktionshinderomsorg.⁹

Arbetarrörelsens resa

Inom socialdemokratien pågick samtidigt en debatt om frihet och förnyelse av den offentliga sektorn, med syftet att öka direktinflytandet för både personal och brukare.¹⁰ Under 1980-talet började föräldrakooperativa daghem att växa fram, och idéer om personalkooperativ inom äldreomsorgen diskuterades. Samtidigt inrättade den socialdemokratiska regeringen ett civildepartement för att decentralisera den statliga detaljregleringen och öka kommunernas inflytande. Detta möjliggjorde för kommunerna att använda statsbidrag enligt sina egna prioriteringar.¹¹

Under andra halvan av 1980-talet genomförde den socialdemokratiska regeringen reformer som öppnade upp för privata aktörer inom välfärdssektorn, med målet att öka både effektiviteten och valfriheten för medborgarna. Socialdemokraternas partiprogram från 1990 uppmuntrade dessutom till andra driftformer än offentliga.¹²

Borgerliga privatiseringslagar

När Lagen om offentlig upphandling (LOU) infördes 1992, var det dock under en borgerlig regering. Det var den första regeringen i Sverige ledd av en högerman, Carl Bildt, sedan 1930. Lagen, som har reviderats sedan dess, kritiserades tidigt för sitt ensidiga fokus på lägsta pris och för att den inte tillät krav på kollektivavtal.

Detta ledde till att skattefinansierade medel användes för att betala för tjänster från valfria producenter, oavsett om de var privata eller offentliga. När socialdemokraterna återkom till makten 1994 valde de att behålla de huvudsakliga principerna i lagstiftningen.¹³

2007-2008 började de moderatstyrda kommunerna Nacka och Täby att experimentera ytterligare med en marknadsstyrd modell för välfärdstjänster. Denna gång bland annat inom hemtjänsten. Inspirationen var tydligt hämtad från Milton Friedmans modell med ”vouchers” eller checkar som medborgarna skulle kunna använda hos vilken utförare som helst. Antalet privata alternativ ökade explosionsartat och medborgaren blev till en kund på en skapad marknad.

Lagen om valfrihetssystem (LOV)

När modellen ifrågasattes blev det tydligt att den egentligen saknade stöd i lagen, så den borgerliga regeringen under Reinfeldt tog snabbt fram en ny lag: Lagen om valfrihetssystem. (LOV).

Den förändrade snabbt förutsättningarna i den svenska offentliga sektorn. Konkurrensverket följde i ett tidigt stadium (2012) upp reformen och då fanns redan över 600 privata företag inom systemen. De flesta av dem var då småföretag. Oftast infördes valfrihetssystem för att konkurrensen i sig skulle öka effektiviteten. Men i vissa fall var kommunen öppen med att det snarare var tänkt som ett stöd till lokala företag.

Ett område där man tillämpar LOV - där man skapat en marknad med ett checksystem - kallas alltså för ett ”valfrihetssystem”. 2024 fanns det 451 sådana valfrihetssystem i Sverige: 321 kommunala, 118 regionala och 12 statliga. Det gör att tusentals små privata företag kan bedriva verksamhet för offentliga medel, med ganska svag kontroll. Detta har varit en inbjudan till den organiserade brottsligheten de inte kunnat motstå.

Avslutningsvis kan vi konstatera att privatiseringsvågen vände upp och ned på logiken. Det var plötsligt inte det privata alternativet som skulle kunna motiveras, utan den offentligt drivna verksamheten blev på många ställen ett undantag som behövde förklaras. Kanske var det s.k Mormorslotteriet i Stockholm stad det mest tydliga exemplet på denna omvända logik: Hellre än att låta det offentliga ta hand om hemtjänsten för de äldre som inte ville välja någon privat utförare, så lottade man ut dem bland de privata bolagen.

Systemet med lotteri infördes när man först provat att upphandla en privat entreprenör för att ge hemtjänst åt dem som inte kunnat eller velat välja. Frågan var således aldrig om man skulle privatisera, bara hur man skulle göra det. Det cyniska i att de facto lotta ut gamlingar i behov av omsorg väckte viss uppmärksamhet, men det är symptomatiskt för det politiska klimat som rådde att systemet aldrig blev någon större sak medialt.¹⁴

KRIMINELLA AKTÖRER I DEN SVENSKA VÄLFÄRDEN

När Sveriges Television i början av 2024 genomförde en granskning av nära 600 gängkriminella individer i Stockholms län, visade det sig att cirka en av tio ägde företag. Tillsammans äger de 57 gängkriminella 68 bolag.

Den organiserade brottsligheten använder i allt större utsträckning bolag för att tvätta pengar från annan brottslig verksamhet. Noterbart är dock att två av de granskade företagen var vårdbolag.¹⁵

Tanken med Lagen om valfrihet var att öka konkurrensen och ge kommunerna möjlighet att anlita privata utförare för vissa offentliga tjänster, däribland inom vård och omsorg. Lagen innebär att företag kan etablera sig i en kommun och konkurrera med kommunens egna verksamheter. En kommun med LOV får inte neka ett företag som söker tillstånd om de uppfyller kraven för verksamheten.

Denna situation har gjort det mycket enklare för att starta välfärdsföretag, även för oseriösa aktörer.

Här följer en genomgång av olika områden där organiserad brottslighet har uppstått till följd av avreglering och privatisering av den svenska välfärden sedan 1990-talet.

Det är en översiktlig genomgång, enbart baserad på vad som redan är känt och rapporterat. Mörkertalet för dessa brott är givetvis mycket stort. Polisen uppskattar att upp till 75 miljarder skattekoror varje år försvinner ner i fickorna på kriminella genom välfärdsbrottslighet.¹⁶

AVFALL

Ett av de första områden som kriminella började infiltrera efter avreglering och privatisering var avfallshanteringen. Avfallsbranschen har visat sig vara attraktiv för kriminella syndikat, inklusive maffiagrupper och kriminella gäng. Intäkterna genereras omedelbart när företagen tar hand om avfallet, medan kostnaderna för avfallshantering kan skjutas upp, eftersom avfall får mellanlagras i upp till tre år utan tillstånd. Återvinning är kostsamt, och avfall som deponeras beskattas hårt. Detta skapar incitament för företag att ta betalt för avfallshantering men i stället dumpa avfallet olagligt. De potentiellt höga vinsterna, kombinerat med relativt låga risker för att bli upptäckta och milda straff, gör branschen mer lockande för kriminella aktiviteter. Illegal dumpning används också som ett sätt att undvika skatt på deponering av avfall. Kriminaliteten inom avfallshantering är omfattande, särskilt inom soptransporter, där både brister och brott har identifierats. Polisen har genomfört en granskning av sex kommuner (Linköping, Södertälje, Helsingborg, Uppsala, Örebro och Stockholm) samt 139 avfallstransporter. I vissa av kommunerna visade det sig att fyra av fem transporter hade brister, såsom avsaknad av transporttillstånd eller försummelse av sorteringskrav. Företag som systematiskt utnyttjar dessa brister kan potentiellt tjäna stora pengar enligt polisen.¹⁷

Sverige har inte samma starka statliga kontroll över avfallshantering som Norge. Naturvårdsverket, som är den svenska motsvarigheten till Statens Forurensningstilsyn (SFT), har inte samma befogenheter och ansvar. I Norge har SFT betydande möjligheter att hantera och övervaka föreningar, utfärda tillstånd och genomföra inspektioner. Naturvårdsverket ansvarar för att övervaka efterlevnaden av miljölagstiftningen, utfärda tillstånd för miljöfarliga verksamheter och de kan ompröva dessa tillstånd om kraven inte uppfylls. De flesta inspektioner utförs dock av kommunernas miljötjänster. Kommunerna organiserar avfallshanteringen antingen själva eller genom att anlita privata entreprenörer.

Sopor blir till vapen och narkotika

Svenskt avfall ska omhändertas i Sverige, men trots detta lämnar cirka 130 lastbilar med illegala avfallstransporter de sydsvenska hamnarna varje dygn, enligt en kartläggning utförd av Länsstyrelsen i Skåne på uppdrag av regeringen. Samtidigt passerar drygt 60 lastbilar fyllda med skrot över Öresundsbron.

Den svenska polisens nationella operativa avdelning (NOA) har konstaterat att denna verksamhet kan kopplas till annan kriminell aktivitet, som vapenhandel, narkotikahandel och människohandel. Efter narkotika och vapen är avfall de varor som kriminella oftast handlar med, vilket kan bero på den relativt låga risken för att bli upptäckt. Enligt NOA är risken för att ett brott upptäckts inom detta område omkring 0,08 promille.¹⁸

I Malmö bedriver kommunens miljöinspektörer övervakning av stadens avfallslager, där gamla bilar, kylskåp och annat skrot samlas, som kan vara värdelöst här men har ett annat värde utomlands. En uttjänt svensk bil kan exempelvis säljas för 30 000–35 000 kronor i Nigeria. Söndersågade bilar har hittats bland det avfall som miljöinspektörerna i Malmö analyserar. Inspektörerna misstänker då att exportören planerar att sammansvetsa bildelarna när de når Afrika.¹⁹

Avfallsbrott i Södertälje

I Södertälje började kriminella nätverk redan på 1990-talet att infiltrera privata avfallshanteringsföretag och har sedan dess använt dessa företag för att tvätta pengar och bedriva annan illegal verksamhet. Detta har resulterat i betydande ekonomiska förluster för Södertälje kommun och ökad otrygghet bland invånarna.

Genom att infiltrera avfallshanteringsföretag kunde dessa grupper tvätta pengar och få kontroll över lokala marknader. Denna strategi spred sig snabbt till andra sektorer, som bygg- och transportindustrin, vilket ytterligare cementerade deras makt.

Polisen har identifierat två huvudtyper av avfallsbrott i Södertälje. Den första innebär att avfall blandas med jord och används som fyllnadsmaterial vid väg- och villabyggen, något som observerades i fallet Glasberga sjöstad. I februari 2021 fick kommunen ett tips om att flera tomter i det nya bostadsområdet Glasberga sjöstad olagligen hade byggts ut på allmän mark. Vid en uppföljning upptäckte kommunen att 6 000 kubikmeter byggavfall hade dumpats intill en sjö. Trots att detta motsvarar 200 lastbilslaster, uppgav de boende i området att de varken hade sett eller hört något.

Andra typer av brott involverar att containrar med riskavfall placeras på avlägsna fastigheter i skogen eller på landsbygden. Ett mönster inom illegal avfallsverksamhet är att bygga vägar utan verkligt syfte. Företag fakturerar för att hantera avfall enligt gällande regelverk, men istället döljs det under en väg i skogen eller en husgrund.

Under 2020-talet har avfallsbrottslighet i Södertälje blivit ett allt mer betydande problem, vilket lett till att kommunen anställt en sops pion för att jaga illegalt avfall på heltid.

Rosa gangsters i Mälardalen

Sedan mitten av 2010-talet har företaget Think Pink orsakat stora problem inom avfallsbranschen i Sverige. Företaget, som grundades 2012 av dåvarande makarna Bella och Thomas Nilsson, har dumpat stora mängder avfall på flera platser, vilket har resulterat i enorma sopberg som innehåller farliga ämnen. Dessa ämnen utgör en risk för läckage i miljön och kan orsaka skador på både natur och människors hälsa.

År 2019 rapporterade Think Pink en omsättning på 129 miljoner kronor och en vinst på 9 miljoner kronor. Bella Nilsson, som då var verkställande direktör, tog ut en aktieutdelning på 13 miljoner kronor samma år.

Denna framgång har dock kopplats till en rad miljöbrott, inklusive illegal dumpning i 15 kommuner i Mellansverige, bland annat Botkyrka, Eskilstuna och Västerås. Två bränder bröt ut 2019 vid en soptipp utanför Västerås, där Think Pink hade dumpat avfall. Vid denna tidpunkt fanns det nästan fyrdubbla mängden avfall jämfört med den tillåtna mängden, vilket gjorde det svårt att sortera det. Kommunen förbjöd företaget att dumpa mer avfall där.²⁰

Året därpå spred sig en brand på Think Pinks anläggning i Kagghamra i Botkyrka, där stora mängder osorterat avfall hade dumpats. Denna sophög är fortfarande kvar, nu täckt av sand efter branden. I Kassmyra, samma kommun, fanns ytterligare en av Think Pinks avfallshögar, vars sanering kostade Botkyrka kommun 160 miljoner kronor. Högen i Kagghamra är större och beräknas bli ännu dyrare att hantera. Enligt uppgifter i media har åklagaren hävdad att de totala skadeståndskraven mot de åtalade i samband med Think Pink uppgår till 262 miljoner kronor. Under en femårsperiod misstänks företaget ha dumpat 200 000 ton avfall i Mellansverige. Hösten 2024 pågår fortfarande släckningsarbeten vid anläggningen i Kassmyra, där en brand som startade 2021 och ännu inte har släckts helt.²¹

Milljökonsulten

I media har fokus främst legat på Bella Nilsson och hennes make i samband med misstankarna om brottslighet kopplade till sopskandalen. Men de flesta brottsmisstankarna i utredningen riktas istället mot en miljökonsult som greps av en slump på Arlanda, eftersom han reste med falska papper. Mannen, som har sin hemvist i Norge och även äger en lägenhet i Spanien, hyr dessutom en villa i en mindre stad i svenska Bergslagen.

Vid gripandet av konsulten hittades en väska med tillståndsdokument från olika avfallstransporter samt 53 000 kronor i kontanter. I hans bostad påträffades även en mängd dopingpreparat och några gram narkotika. Utöver dessa handlingar hade konsulten även id-handlingar utfärdade på olika personer inom avfallsbranschen, inklusive en säljare i Think Pink-koncernen och en tidigare styrelsesuppleant i koncernens avfallshanteringsbolag.

Dessutom fanns kreditkort utställda på en mellanchefer inom Think Pink-koncernen, konsultens sambo och en styrelseledamot i sambons företag. Frågan som dröjde sig kvar var vem är konsulten, och varför har han andra människors id-handlingar i sin ägo. Och vad var hans roll i Think Pink-härvan?

Mannen var känd av polisen, eftersom han varit inblandad i en incident tio år tidigare i Västerås där fyra skott avlossades vid en sopstation i ett av kommunens större hyresområden. Den 24-årige man som avlossade skotten hade åkt dit för att diskutera en skuld med två personer från området. De beskjutna lyckades undkomma och 24-åringen lämnade platsen i bil. Flera vittnen kunde identifiera honom, och polisen fann vapnet i en närliggande skogsdunge. Domen för honom blev sex års fängelse för mordförsök.

Ett år tidigare hade 24-åringen dömts för grovt bedrägeri tillsammans med miljökonsulten. Vid den aktuella tiden drev konsulten en bilfirma i eget namn. Firman användes i samband med att svarta löner om 15 miljoner kronor betalades ut, samt för att lura olika kreditbolag på hundratusentals kronor genom bilaffärer som aldrig genomfördes. Konsulten dömdes till två års fängelse och fem års näringsförbud, och 24-åringen dömdes samtidigt för sin medverkan i bedrägerierna. Enligt domstolen hade konsulten agerat på uppdrag av 24-åringen.²²

Möjliggöraren

Miljökonsulten är ett exempel på vad polisen kallar för "möjliggörare". Detta avser personer som bedriver verksamhet på ett sätt som möjliggör för organiserad brottslighet att generera intäkter genom till synes laglig verksamhet. Genom att granska Skatteverkets arbete mot organiserad brottslighet mellan 2015 och 2019 har det gått att identifiera mellan 700 - 750 möjliggörare. Totalt handlar det om 1 750 företag.²³ Under 2019 redovisade de undersökta möjliggörarföretagen tillsammans runt sex miljarder kronor i intäkter. Många av dessa verksamheter fokuserar på bygg- och transportbranschen och avfallshantering. Av de identifierade möjliggörarna är endast en fjärdedel dömda för brott.²⁴

Dessa nyckelpersoner är ofta specialist med kunskap om hur regelverk, lagar och offentlig byråkrati fungerar, och de förekommer även inom andra välfärdsområden där organiserad kriminalitet är skickliga på att förstå och tillämpa lagstiftning samt kryphål för sina kunder. I Polisens rapport *"Lägesbild över aktiva gängkriminella i Sverige"* från februari 2024 ingår professionella penningtvättare, jurister eller revisorer i kategorin "Möjliggörare".²⁵

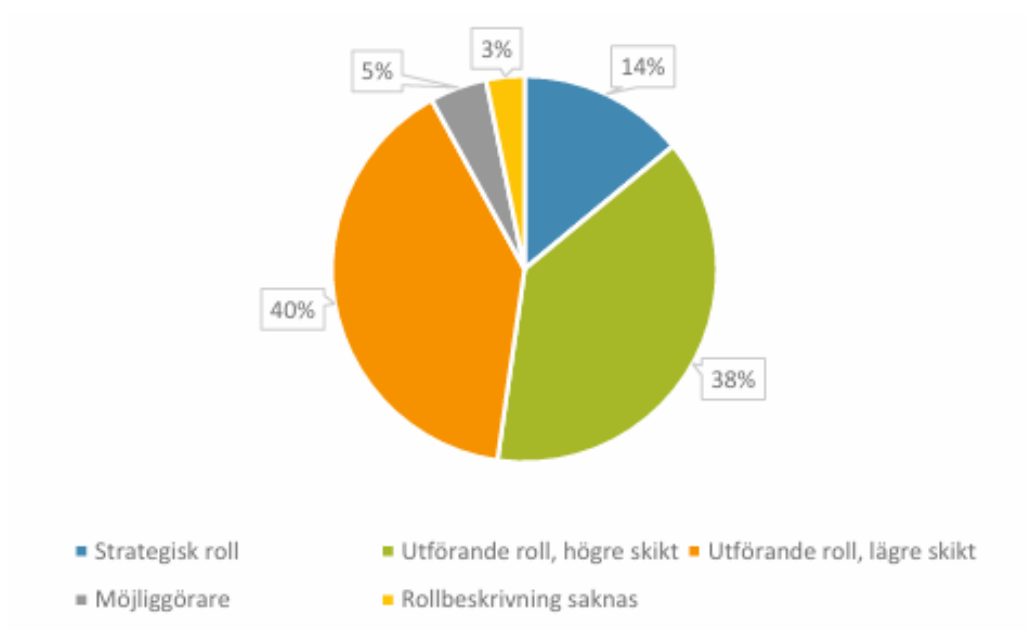

Bild 2 Fördelning av rolltyper bland personer som bedöms vara aktiva i kriminella nätverk.
Från Lägesbild över gängkriminella i Sverige (2024)

Kriminella nätverk har alltså på flera håll i Sverige lyckats infiltrera avfallshanteringssektorn och etablerat en lönsam, men olaglig verksamhet. Genom att utnyttja bristande tillsyn, oklara regler och svaga kontrollsystem har gäng och brottssyndikat kunnat manipulera och exploatera avfallshanteringen för att tvätta pengar, undvika skatter och skapa ekonomiska vinster på bekostnad av både miljön och samhället. Risken för upptäckt är låg och de ekonomiska vinsterna kan vara betydande. Denna typ av brottslighet ger kriminella aktörer möjligheter att etablera sig i lokalsamhällen och infiltrera näringsliv och myndigheter. De kriminella nätverk i avfallssektorn utgör därför ett allvarligt problem som påverkar både miljön och samhället negativt.

ASSISTANS

Assistansreformen växte fram i Sverige under 1980- och 1990-talen som en frihetsreform för många funktionshindrade, med syftet att ge dem större möjligheter att leva ett bättre liv. Reformen hade starkt stöd från funktionshinderrörelsen och sammanföll med avvecklingen av institutioner där funktionshindrade tidigare bott, samt en generell liberalisering, inspirerad av amerikanska välfärdssystem. Inledningsvis genomfördes en försöksverksamhet i kooperativ form.

När assistansen permanentades skilde sig systemet från andra svenska välfärdssystem genom att det var individuellt och behovsprövat snarare än generellt och kollektivt. Få reformer har så radikalt förbättrat förutsättningarna för en utsatt grupp i Sverige som assistans. Samtidigt innebar friheten att välja utförare en sårbarhet, där enskilda funktionshindrade kunde utnyttjas av kriminella.

Från frihetsreform till problemområde

År 2010 inleddes en omfattande insats mot kriminella nätverk i Södertälje. Som en del av insatsen utreddes inte bara våld och mord utan även välfärdsbrott - däribland omfattande fusk med assistansersättning. 34 personer åtalade för mångmiljonbedrägerier mot Försäkringskassan, och samtliga fälldes i Hovrätten. Det strängaste straffen var 5-6 års fängelse och Hovrätten konstaterade att det rörde sig om en organiserad brottslighet av omfattande slag och att man systematiskt struntat i att utföra den assistens man tagit betalt för²⁶. På så vis har man lurat såväl skattebetalare som funktionshindrade.²⁷

Södertälje har fortsatt visat sig ha problem med organiserad brottslighet kopplad till assistansersättning. År 2021 greps ytterligare 18 personer från ett stort klanbaserat kriminellt nätverk för att ha stulit pengar från assistansersättning. Dessa individer hade sedan 2008 simulerat både assistansbehov och utförandet av assistansverksamhet.²⁸

Bedrägeri i Örebro

År 2020 avslutades en rättegång mot ett kriminellt nätverk i Örebro. Här dömdes en man med MS i Örebro för att ha överdrivit sina problem och därmed tillskansat sig närmare 20 miljoner kronor, till sex års fängelse. Han hade 7 assistenter anställda från sitt familjebaserade nätverk. Polisen filmade mannen då denne körde sin bil till ett byggföretag där han handlade en rullstolsramp till trappan till sitt hus.²⁹

Ett liknande upplägg avslöjades året efter, också i Örebro, där två familjebaserade nätverk byggt upp ett system för att få pengar från assistansersättning och mellan 2014 och 2021 kom över närmare 12 miljoner kronor.³⁰

Ett multikriminellt släktbaserat nätverk

Senast nu under hösten 2024 avslöjades att ett släktbaserat nätverk i Uppsala lyckats placera en medlem som hög tjänsteman i kommunen. Denna person gynnade nätverket genom sin position och slussade kommunala medel till dem. Ett av de främsta verktyg han använde för dessa brott var assistansersättningen.

Det handlade om nätverket som kallas Gränbyfamiljen, vilket under många år skapat oro och skräck i delar av Uppsala. Kärnan i familjen beskrivs som multikriminell och kopplas till en rad grova våldsbrott.³¹

Hösten 2023 släppte Polisens nationella bedrägericentrum en rapport om ekonomisk brottslighet inom assistansersättningen. Rapporten visade att brottsvinsterna inom assistansersättningen uppgick till 300 miljoner kronor per år. Av de inblandade i denna brottslighet kunde åtminstone 10 % av totalt 448 personer direkt kopplas till gängkriminalitet eller terrorism.³²

Brottsligheten kopplad till assistansersättning är inte större än i andra välfärdssystem. Dock har assistansen kopplats samman med det liberala system för arbetskraftsinvandring som infördes av regeringen Reinfeldt, vilket bland annat innebar att det fackliga vetot avskaffades. Genom assistansersättningen har arbetstillfällen skapats som tycks ha använts systematiskt för att importera arbetskraft, där det är oklart om arbetsuppgifterna faktiskt har utförts.

För funktionshinderrörelsen har den kriminella aktiviteten inom assistansbranschen medfört flera utmaningar. Dels har deras medlemmar ibland hamnat i utsatta situationer och blivit utnyttjade. Dels har brottsligheten skymt behovet av investeringar i stöd för funktionshindrade.

Medierapportering om assistansen har ofta fokuserat på hur kriminella gäng utnyttjar systemet, snarare än på hur strikta regler påverkar de personer som reformen var avsedd att stödja. En debattör från funktionshinderrörelsen påpekar att "*LSS och personlig assistans börjar ses som en ren förlustaffär för staten och som ett lättvindigt bidrag som borde dras in.*"³³

Så påverkar brottslighet och fusk de mest utsatta.

HEMTJÄNST

Lagen om vård och omsorg (LOV) infördes 2009. Lagen öppnar upp för företag och bolag att bedriva skattefinansierad vård och omsorg fritt i kommunerna. Den gör det möjligt för i princip vem som helst att bedriva hemtjänst. Men redan 2007 lade Nacka kommun i norra Stockholms län ner sin kommunala hemtjänst, i stället öppnade de upp för privata utförare med ett LOV-liknande system.³⁴ Täby, en annan kommun i Stockholms län, följde strax efter med en liknande ordning.

Dessa kommuner gick därmed på kort tid från 1 till 146 utförare inom hemtjänsten. I en ny välfärdsmodell där det var lätt att starta upp en verksamhet som sedan skulle övervakas av kommunala tjänstemän var det mycket som var oklart hur detta i praktiken skulle fungera. Det blev naturligt för fackföreningsrörelsen att undersöka vad som händer med verksamheten vid ett så stort skifte inom välfärden.

Kommunal slår larm

I början av 2008 valde fackförbundet Kommunal i Stockholms län att granska de 146 företag som ansvarade för hemtjänst åt nästan 2 000 äldre och förskola för 3 000 barn i kommunerna Nacka och Täby. Granskningen visade på att var femte företag hade anmärkningar för obetald skatt, moms eller skulder till stat, kommun eller enskilda. Nära hälften av de företag som lämnat årsredovisning hade anmärkningar. En tredjedel redovisade låga eller inga pensionsinbetalningar för sina anställda, vilket kunde leda till att de luras på sin framtida pension. 60 procent av hemtjänstföretagen saknade kollektivavtal.³⁵

Aman Vård & Omsorg

Ett exempel som kom fram i granskningen var bolaget Aman Vård & Omsorg. De arbetade med hemtjänst och avlösning för funktionshindrade. Bolaget verkade även i Farsta, Hässelby-Vällingby, Kista, Rinkeby, Skarpnäck, Skärholmen, Spånga-Tensta och Vantör, med 62 brukare och 99 anställda. De redovisade inte någon personalförteckning vid sin verksamhetsuppföljning. När en anmälan till ekobrottsmyndigheten angående bolaget kom in så byttes styrelsen helt enkelt snabbt ut medan den tidigare ägaren var häktad för bedrägeri. Den nya ägaren var halvsyster till den tidigare ägaren.

Aman Vård & Omsorgs kunder har en stark relation mellan utförare och kunder där många insatser utförs av anhöriga. Det rapporterades om flera faktureringsproblem, inklusive dubbla fakturor, fakturor skrivna i förskott. Företaget hade under 2007 inget kollektivavtal, och 83 procent av de anställda hade timlön. Dessutom hade bolaget skatteskulder på närmare 200 000 kronor och betalningsförelägganden, och skatteskulder hos kronofogden. Trots dessa problem fick man under flera år fortsätta sin verksamhet utan att avtalet sades upp.³⁶

Hemtjänstmaffian

I boken *Hemtjänstmaffian: miljonsvindeln som förändrade äldreomsorgen* beskriver journalisterna Karl Martinsson och Mira Klingberg hur kriminella systematiskt har utnyttjat och lurat välfärden. Boken inleds med händelserna i Södertälje under 2013. Kostnaderna för hemtjänsten i staden låg 2011 (före införandet av LOV i mars 2012) på 191 miljoner kronor, och två år senare hade de stigit till 313 miljoner kronor. Fällande domar följde efter en rättegång som kostade 250 miljoner kronor.

Polisrazzia i Södertälje

I november 2013 genomförde polisen en razzia mot hemtjänstföretaget Jome i Södertälje.³⁷ I mars 2015 åtalades 32 personer för grova bedrägerier mot Södertälje kommun och Försäkringskassan. Rättegången på 14 månader gör den till en av de längsta och dyraste rättegångarna i Sveriges historia.

Fusket handlade om att behov av hemtjänst hade överdrivits eller helt hittats på. Företaget hade sedan inte utfört all hemtjänst de fakturerade kommunen för. Den tidigare vd:n för Jome dömdes till tre år och fyra månaders fängelse för grova bedrägerier samt till sju års näringsförbud. Totalt dömdes 24 av de 32 åtalade. Polisutredningen var en del av en gemensam insats från olika myndigheter mot grov organiserad brottslighet i Södertälje. I samma insats ingick även ett uppmärksammat mordåtal kopplat till Södertäljenätverket, en stor assistanshärva, ytterligare en hemtjänsthärva och ett fall med bedrägerier inom den syrisk-ortodoxa kyrkan i Botkyrka utanför Stockholm.³⁸

Rättegången i Södertälje har beskrivits som Sveriges första maffiarättegång och blev ett uppvaknande för många kommuner; men trots detta har den organiserade brottsligheten inom välfärden kunnat fortsätta.

En typ av brottslighet som är vanlig inom hemtjänsten är att vårdbolag tar betalt för vård eller service de påstår sig utföra, men de inte har utfört. Ofta dessutom vård som den som skall få hemtjänsten egentligen inte är i behov av. Det som återkommer är manipulerade tidsscheman där vård uppges ges till en vårdgivare vid en tidpunkt eller omfattning som ej sker. Dessutom används ofta svart arbetskraft.³⁹

Ett exempel på hur brottsligheten i hemtjänsten i praktiken bedrivs ges i en intervju i Kommunalarbetaren 2021 med en före detta chef på ett av de företag som anklagats för fusk. Denne berättar att företag tjänar stora summor på att anhörigas anställda inte alltid utför allt arbete som kommunen betalar för. Hon beskriver att såväl svarta löner som falska anställningar - för att uppfylla kraven på utbildad personal - är vanligt förekommande .

Kvinnan avslöjar att vissa företag köper falska utbildningsbevis eller hjälper anställda att fuska på utbildningar för att kunna anställa dem lagligt. När den före detta chefen började på företaget ville hon ha ett möte med personalen. Hon upptäckte dock snart att det knappt fanns någon ordinarie personal på plats.⁴⁰

Så här ser det ut på många håll inom hemtjänsten.

Sedan 2013 har nära 30 kommuner uteslutit minst 66 företag efter upptäckta bedrägerier, och fuskarna har gjort vinster på över en halv miljard kronor mellan 2013 och 2020.⁴¹ Flera företag har blivit fällda för fusk i en kommun men har fortsatt sin verksamhet i andra kommuner även efter dessa avslöjades.⁴²

Enklare Vardag

År 2019 infördes en lag som kräver att alla hemtjänstutförare godkänns av Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Samma år avslöjades oegentligheter inom hemtjänstföretaget Enklare Vardag, som verkade i flera kommuner i Stockholms län. VD:n Farida Bameti anklagades för fusk, låga löner och kriminell verksamhet. IVO använde sin nya roll till att stoppa företaget, vilket senare bekräftades av förvaltningsrätten.

Intervjuer med personalen visade att vissa anställda arbetade långa timmar för låga löner, där deras arbetstimmar registrerades på andra personer för att ge tillgång till sociala försäkringar för anhöriga till VD:n.⁴³

Det rapporterades även att personalen tvingades arbeta mer än tillåtet och ibland utan full betalning. Flera anställda arbetade under falska namn, och det förekom både svarta löner och oegentligheter med anställningar.

Trots att kommunerna införde digitala kontrollsystem för att motverka fusk, fann vårdbolaget Enklare Vardag sätt att kringgå dem. När en kommun införde digitala remsor för registrering av arbetspass, instruerade ledningen personalen att ta bort dessa från väggen och rapportera fiktiva arbetspass via scanna av remsorna i sina mobiltelefoner. Dessutom erbjöds hemtjänsttagare systematisk ersättning för att överdriva sitt vårdbehov, vilket gjorde det möjligt för företaget att få mer betalt utan att utföra faktisk arbetsinsats.

Många anställda var rädda för att protestera eller gå med i facket, och de uppgav att de kände sig hotade att arbeta under svåra villkor; annars riskerade de att skickas tillbaka till sitt hemland Iran. De hade rekryterats till att jobba i Sverige och fått sitt uppehållstillstånd genom anställning hos VDn Bahmeti och var rädda att hon skulle kunna dra in deras tillstånd.⁴⁴

Efterhand har LOV spridits över hela Sverige. Det har gjort att denna form av välfärdsbrottslighet också har spridits över hela landet. I Gävle kommun betalades exempelvis 12 miljoner kronor ut till ett kriminellt företag inom äldreomsorgen så sent som hösten 2024.⁴⁵

SJUKVÅRD

Hösten 2023 rapporterade Ekobrottsmyndigheten att kriminella nätverk i allt större utsträckning har börjat infiltrera vårdapparaten och driva vårdcentraler. En uppskattning från Ekobrottsmyndigheten visar att brottsvinsterna och bedrägerierna inom vården uppgår till hela 6 miljarder kronor.⁴⁶

Privata vårdcentraler, som är en del av den offentligt finansierade hälso- och sjukvården i Sverige, har alltså visat sig vara en marknad som kan utnyttjas av kriminella. Genom systemet med vårdval har invånarna rätt att lista sig hos vilken vårdcentral de önskar, oavsett om den är privat eller offentlig. Dessa privata vårdcentraler finansieras med skattepengar och får ersättning baserat på antalet listade patienter och de vårdtjänster de erbjuder.

Det har framkommit fall där privata vårdcentraler har överdrivit antalet besök eller utförda tjänster för att erhålla högre ersättning från staten. Vissa vårdcentraler har till och med drivits av personer med kopplingar till organiserad brottslighet, som har använt verksamheten för att tvätta pengar och göra vinster på skattebetalarnas bekostnad.⁴⁷

Kriminella nätverk använder företag för att bedriva skuggverksamhet. Det kan röra sig om ifrån att importera narkotika i ett företag som även importerar lagliga varor till att starta assistansbolag eller växelkontor.

Men på senare tid förefaller man alltså använt vårdcentraler till detta. Under pandemin ökade dessa aktiviteter delvis på grund av användandet av e-legitimationer och avsaknaden av fysiska möten.

Om staten hittills varit det huvudsakliga målet för kriminella välfärdsbrott, angrips nu även kommuner och regioners välfärdsutbetalningar, exempelvis till vårdcentraler, HVB-hem (hem för vård och boende) skyddade boenden och familjehem. Det finns en risk när det inte krävs tillstånd för att etablera olika former av verksamheter, och flera utmaningar i arbetet mot oseriösa aktörer inriktade mot välfärdsbrott mot regioner har identifierats, konstateras i en myndighetsgemensam läges bild från 2023.⁴⁸

I Stockholm har misstänkt brottslighet för 100 miljoner kronor polisanmälts, och felaktiga utbetalningar om 50 miljoner kronor per år har stoppats sedan en task force mot kriminalitet inom vården inrättades.⁴⁹

Knarkläkare på Östermalm

En läkare i 55-årsåldern, verksam på Östermalm, åtalades för grovt narkotikabrott och bokföringsbrott. Enligt stämningsansökan till Stockholms tingsrätt har läkaren undanhållit bokföring för nästan 13 miljoner kronor mellan 2019 och 2022. Skatteverket har anmält läkaren för att inte ha redovisat inkomster och arbetsgivaravgifter, samt för att ha utfärdat falska PCR-intyg och förvarat 30 000 US-dollar i falska sedlar på mottagningen⁵⁰. Läkaren ska också ha skrivit ut stora mängder narkotiska preparat, inklusive 3 000 tabletter, som enligt åtalet var avsedda för vidareförsäljning. Två av hans patienter åtalas även för grovt narkotikabrott.

Mottagningen har drivits som ett privat vårdbolag, och läkaren hade haft ett samverkansavtal med Region Stockholm sedan 2016. Våren 2021 beslutade regionen att hålla inne med sina utbetalningar och stoppade läkaren från att skriva ut recept med högkostnadsskydd. Läkaren har häktats och nu dömts till fyra års fängelse samt näringsförbud i sju år enligt en dom i Stockholms tingsrätt. Kontanter i olika valutor, motsvarande 1 130 010 kronor, har beslagtogs. Läkaren har felaktigt skrivit ut narkotikaklassade läkemedel motsvarande 5 000 missbrukardoser. Bokföringsbrotten omfattar nästan 3 miljoner kronor och bristande bokföring för affärshändelser på drygt 19 miljoner kronor. Dessutom har arbetsgivaravgifter och inkomster för flera miljoner kronor undanhållits.⁵¹

Kriminell infiltration i vården

Under 2020-talet har vårdcentralerna successivt fått en ny roll inom den kriminella världen. Företag och institutioner har blivit viktiga verktyg för personer involverade i organiserad brottslighet. Personer som varit aktiva inom narkotikahandel har samtidigt drivit företag och åtalats för skattebrott, exempelvis inom konsulentstöd eller familjehemsverksamhet, där de mottagit pengar från kommuner för att ta hand om ensamkommande barn. Ett stort problem är användningen av målvakter och falska identiteter för att begå brott och tvätta pengar.⁵²

En rapport från Ekobrottsmyndigheten 2021 pekar på hur ökade användningen av digitala tjänster för identifiering och kommunikation vid näthandel utnyttjas av kriminella. Den ökade användning av BankID och e-legitimationer har också get. ökade möjligheter att begå brott. Myndigheterna saknar ofta möjlighet att kontrollera att rätt person har identifierat sig, och det finns brister i kontrollen av hur person- och samordningsnummer utfärdas.⁵³

Under pandemin har kriminella i Sverige utnyttjat systemen på flera sätt, liksom i andra europeiska länder. Europol larmade till exempel 2021 om att kriminella systematiskt sålt falska vaccinationsintyg, vilket möjliggjorde för ovaccinerade individer att resa eller delta i evenemang som krävde bevis på vaccination.⁵⁴

Falska doktorer - Falska tester

Ett exempel på organiserad brottslighet inom vården är "Doktorgruppen", som har varit involverad i omfattande bedrägerier med falska covid-intyg. Polisens utredning 2021 avslöjade att cirka 30 000 falska covid-intyg har utfärdats. "Doktorsgruppen", som har varit involverad i omfattande bedrägerier med falska covid-intyg. Tre personer häktades medan Hammad Al-Saaïd, en vårdentreprenör och tidigare ägare av vårdcentralerna i Kista, Märsta och Tyresö, pekades ut som en centralfigur i bluffhärvan. Al-Saaïd efterlystes och anhölls i sin frånvaro tillsammans med en läkare i 55-årsåldern och en ytterligare man i 40-årsåldern.⁵⁵

Vårdkoncernen misstänks också utfärdat falska PCR-testresultat till omkring 100 000 svenskar. Målgruppen var kunder som, efter att ha fått ett negativt provsvar från "Doktorgruppen", kunde köpa ett "friskhetsintyg" för cirka 1 500 kronor. Dessa intyg användes för resor till olika länder, men proverna hade överhuvud taget inte analyserats. Bedrägeriet uppskattas ha omsatt miljontals kronor.

Husrannsakingar genomfördes i bolagets lokaler i Stockholm, där polisen fann prover och tester utspridda i lokalerna. När polisen kom in var lokalerna ofta plundrade och saknade utrustning för provtagning och analys. Medan kunder som bokat tid för tester väntade utanför.

Under sina insatser stötte polisen även på några anställda som blev misstänkta i utredningen. Medan huvudmannen misstänks ha tjänat miljoner på en bluffverksamhet, uppgav personalen att de hade en timlön mellan 120 och 130 kronor. En anställd uppgav för polisen att han hade reagerat på att testresultaten aldrig kom tillbaka som positiva.⁵⁶

I efterhand har 2 000 personer hört av sig till polisen och angett att de troligen hade covid-19 i samband med att de fick ett negativt provsvar från bolaget. Stockholmspolisens bedrägerisektion pekar på att många som testats och friskförklarats av Doktorsgruppen i efterhand har upplevt symptom, och ett stort antal har till och med testat positivt.⁵⁷

Utöver misstankar om grovt bedrägeri startade polisen även en utredning om personer inom testverksamheten kan ha gjort sig skyldiga till grovt spridande av smitta.
Hammad Al Saaïd är fortfarande internationellt efterlyst.

HVB-HEM

HVB-hem (hem för vård eller boende) är institutioner inom socialtjänsten som tar emot unga personer för vård eller behandling. De intagna på dessa hem är främst barn och unga som omhändertagits på grund av missbruk eller brottslig verksamhet. Placeringen kan ske antingen på ett HVB-hem eller på ett särskilt ungdomshem som drivs av Staten (SiS-Hem). För att driva ett HVB-hem krävs tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Historiskt har detta varit ett område med förhållandevis många idéburna aktörer, men privatiseringsvågen har öppnat upp även detta område för vinstmaximerande företag.

Brottslighet och korruption på HVB-hem

Under 2023 genomförde polisen en omfattande granskning av landets SiS- och HVB-hem. Resultatet visade på en oroande situation: av de 1100 intagna barn och ungdomar visade att en fjärdedel av dessa hade kopplingar till gängkriminalitet.⁵⁸ Personer från kriminella nätverk är samtidigt verksamma inom dessa institutioner, där de utnyttjar systemet för att tvätta pengar och generera vinster från skattefinansierad verksamhet. Rapporten konstaterar att företrädare och annan personal har varit involverade i rekrytering av barn till grova brott samt i att möjliggöra rymningar.⁵⁹

Under 2023 hade totalt 2 865 rymningar skett varav 1803 från HVB hem. Det framkom också att flera HVB-hem bevisligen är kopplade till organiserad brottslighet.⁶⁰ Av drygt 700 HVB-hem i landet har polisen identifierat 18 bolag verksamma på 28 platser som är nära knutna till kriminella aktiviteter.⁶¹ När det gäller dessa 18 bolag så visar polisens rapport på ett tydligt mönster.

“Samtliga ägare har kopplingar till kriminella aktörer och brottslighet. Alla bolag utom ett, 95 procent, har kopplingar till ekonomisk brottslighet. 60 procent har kopplingar till kriminella individer som antingen ingår i ett kriminellt nätverk eller är dömda för brott. I majoriteten av fallen rör det sig om narkotikabrott. I några enstaka fall förekommer vapenbrott, våldsbrott och människohandel.”

Polisen anser att grovt organiserad brottslighet har etablerat sig på HVB-marknaden med kriminella individer är anställda på HVB-hem. Rapporten visar tecken på korruption i handläggningen av ärenden rörande barn som ska placeras på HVB-hem, där kommunala handläggare i vissa fall misstänks ha beröring med de medlemmar av kriminella nätverk som driver HVB-hem. Det har även funnits exempel på att personer med band till MC-gäng som Hells Angels och Bandidos drivit HVB-hem. Det handlar om personer antingen är direkt involverade i MC-miljöer eller samarbetar med gängens ledarskikt. HVB-hem har också i vissa fall använts som lager för vapen och narkotika.⁶²

Kriminella kopplingar i Västsverige

Sommaren 2024 larmade P4 i Göteborg om att flera HVB-hem i Västsverige drivs av personer som kan länkas till organiserad brottslighet. Dessutom identifierades flera individer med kriminellt förflutet på västkusten på HVB-hemmen, både som anställda och ägare.⁶³ När Sveriges Television i september 2024 gick igenom betalningarna för HVB hem för 2023 visade det sig att svenska kommuner betalat cirka 200 miljoner kronor till HVB-hem som har kopplingar till organiserad brottslighet. Dessa hem har blivit offentligt finansierade platser för rekrytering av nya medlemmar till kriminella nätverk, familjebaserade grupper och maffialiknande organisationer.⁶⁴

Politisk konflikt

De olika larmrapporterna har skapat konflikt och debatt bland ledande politiska partier. Socialdemokraterna som tagit intryck av de olika larmrapporter driver numera linjen att kommunerna ska ta över alla privata HVB-hem som tar emot unga kriminella. Den borgerliga regeringen vill inte förbjuda privata HVB-hem som tar hand om kriminella ungdomar. Istället fokuserar de på att förändra sekretessreglerna i lagstiftningen för att underlätta informationsdelning mellan myndigheter.

Ett halvår efter att polisen larmade om att kriminella driver eller har starka kopplingar till HVB-hem, rapporterar Sveriges Radio att flera av dessa fortfarande är i bruk. Sedan polisens första larmrapport har visserligen 16 HVB-hem stängts under året. Men Sveriges Radio genomgång visar att det som stängts i huvudsak inte är de som polisen larmade om. Mindre än en tredjedel av de stängda hemmen tillhör den grupp som polisen på olika sätt slagit larm och varnade för. Men istället har andra HVB hem stängts - bland annat för att en del av dem infört alltför strikta regler kring urinprov eller kläder.⁶⁵

KRIMINELLA RÖR SIG UPPFÖR SAMHÄLLSTRAPPAN

Fastighetsbranschen har alltid haft en lockelse för den organiserade brottsligheten. Den utgör ett sätt att skapa en respektabel front. Genom fastighetsägande kan tillgångar visas upp och göras rumsrena. Ägande av fastigheter ger också möjligheter att tvätta pengar. Det är därför kanske ingen överraskning att de kriminella nätverken rör sig in i den svenska fastighetsmarknaden. De kriminella gängens tillväxt har även här tidsmässigt sammanfallit med en period av privatisering av gemensam egendom. Såväl kommunala hyreshus som offentliga verksamhetslokaler - sk samhällsfastigheter - har systematiskt privatiserats under de senaste 30-40 åren. Det har skapats en fastighetsmarknad med fler aktörer och större sårbarhet.

Pengatvätt i norr

För några år sedan avslöjades en stor penningtvättshärva i norra Sverige som väl illustrerar hur svarta pengar kan bli vita i fastighetssektorn. Den hade kanske inte ens noterats om den inte skett i så små orter, men de ökade fastighetspriserna i Boliden och Burträsk fick lokalpressen att reagera. Det visade sig att någon köpte och sålde fastigheter med pengar från utländska konton via en bulvan och via en mäklare som valde att blunda för upplägget. Genom att köpa billigt och sälja dyrare till ett annat utlandskonto, blev svarta pengar till vita vinster. Härvan rullades upp mycket tack vare lokalpressens bevakning. I en liten ort syntes fastighetsaffärerna. En något försiktigare pengatvättare, i en något större stad, hade sannolikt aldrig skapat uppmärksamhet, men här drogs bulvaner och fastighetsmäklare inför rätta.⁶⁶ Den kvinna som varit den centrala aktören i härvan dök först inte upp vid rättegången. Hon greps sedan på Arlanda när hon försökte lämna landet. I den påföljande återupptagna rättegången dömdes hon till 4 års fängelse. Vems pengarna var som tvättades via utländska konton är fortfarande okänt.⁶⁷

Utpressning i söder

Det här sker över hela landet. Efter flera år av systematiska försök att pressa tillbaka gängbrottsligheten i Södertälje, finns där nu tecken på att den tar fart och söker sig in i nya sektorer. En sådan sektor är fastighets- och bostadssektorn. Här finns nu exempel på hur kriminella köper upp fastigheter och hyr ut lägenheter - till människor som får låna pengar till hyran och blir skuldsatta. – ”Så kanske du får jobba för dem svart i stället för att gå dina svenskakurser, så att man aldrig får en bra start, då är du fast där.” säger Boel Godner, socialdemokratiskt kommunalråd i Södertälje i en artikel i Aftonbladet.⁶⁸

Regeringen byter fot

Samtidigt har gängkriminaliteten nu ätit sig in i de bärande samhällsfastigheterna. När den svenska regeringen i september 2024 skickade ett pressmeddelande om gängkriminella som ägare till strategiskt viktiga fastigheter, var det en naturlig slutpunkt för en flera år lång debatt om privatiseringen av kommunalt eller statligt ägda sk samhällsfastigheter. ”Att äga fastigheter har blivit ett sätt för kriminella att både tvätta och tjäna pengar på”, förkunnade den svenska regeringen i sitt uppseendeväckande pressmeddelande. De gav i samband med detta ett uppdrag åt Polisen, Domstolsverket och Kriminalvården att se över hur och av vilka de hyr sina lokaler, så det inte gynnar de kriminella nätverken.⁶⁹

Detta pressmeddelande kom efter en lång debatt om utförsäljning av kommunala och statliga sk samhällsfastigheter till den privata marknaden. Det var dock inte bara en slutpunkt för debatten. Mer specifikt kom denna åtminstone delvisa omsvängning av regeringspartierna direkt efter ett spektakulärt avslöjande: Domstolen i Södertälje hyrde numera sina lokaler direkt av en gängkriminell.⁷⁰

Domstolen betalar betydande belopp i hyra till samma nätverk vars medlemmar har dömts i dessa lokaler. Fastigheten såldes 2016 av ett börsnoterat fastighetsbolag till lokala entreprenörer som snart blev en del av en större koncern. Huvudägaren av denna koncern är en känd aktör inom byggbranschen och pekas ut som en central person inom Södertäljenätverket.⁷¹

Hyresintäkterna från domstolen har blivit en viktig inkomstkälla för koncernen, och Domstolsverket har betalat minst 45 miljoner kronor i hyra under de senaste sju åren. Trots försök att avsluta hyresavtalet har Domstolsverket hittills inte lyckats.⁷²

På fest med partieliten

När Sverigedemokraternas partiledare Jimmie Åkesson firade sitt bröllop hösten 2024 var en oväntad gäst närvarande – Robert Hedary, ledaren för det kriminella MC-gänget Comanches. Hedary deltog inte bara på bröllopet, utan även på andra, mindre privata fester knutna till bröllopet. Samma bröllop besöktes också av Kristdemokraternas partiledare, vice statsminister - Ebba Busch.⁷³ Närvaron av en gängledare på en fest med högt uppsatta politiker väckte naturligtvis - starka reaktioner och högljudd kritik.

Det belyser också hur gränserna mellan kriminalitet och makt kan suddas ut och hur normaliseringen av sådana kontakter kan ske. Jimmie Åkesson har försökt tona ner sina kontakter med MC-gängledaren och hävdar att han inte kände till att Robert Hedary, som är gift med en av Åkessons nära vänner sedan 25 år tillbaka, är en av ledarna för MC-klubben Comanches. Innan dess var Hedary, mellan 2010 och 2011, medlem i den ökända MC-klubben Bandidos. Aftonbladet har i en granskning funnit att Hedary har deltagit i flera av Åkessons privata fester under åren.⁷⁴

Att partiledaren för det största partiet i regeringsunderlaget har bjudit in en medlem av ett kriminellt MC-gäng har väckt kritik från både polis och politiker. Situationens allvar förstärks av att Hedarys MC-klubb Comanches, samtidigt är i konflikt med den ökände svenske gängledaren Ismail "Jordgubben" Abdo, som i sin tur är involverad i en dödlig konflikt med Rajwa "Den Kurdiske Råven" Majid och hans Foxtrot-nätverk.⁷⁵ Detta illustrerar hur nära sambandet mellan de mest våldsamma delarna av svensk brottslighet och dagens svenska politiska elit kan vara.

Politiska kontakter och representation

Det var dock redan tidigare känt att flera riksdagspolitiker tros ha haft nära kopplingar till kriminella klaner. Detta beskrivs i en hemligstämplad rapport som blivit känd genom polischefen Mats Löfvings redogörelse för de 40 släkt nätverk/klaner som dominerar kriminaliteten i Sverige. Rapporten visar att kriminella klaner har lyckats etablera sig inom både kommunpolitiken och rikspolitiken.⁷⁶

Fyra personer med kopplingar till Södertäljenätverket har, enligt polisen, varit riksdagsledamöter. Två av dem representerade Moderaterna och en Socialdemokraterna, men de har inte längre kvar sina uppdrag. Den fjärde av de utpekade sitter för närvarande i riksdagen för Kristdemokraterna.

Riksdagsledamoten Robert Halef (KD) har varit ledamot sedan 2010 och är suppleant i flera av riksdagens utskott, inklusive justitieutskottet och utrikesutskottet. Han har också en framträdande roll för partiet i Södertälje kommunfullmäktige, där han i valet 2018 fick flest personkryss av alla kandidater. Rapporten påpekar att *"genom sin närvaro på samtliga nivåer har Södertäljenätverket kunnat befästa sin ställning och sitt inflytande"*.⁷⁷ Robert Halef har nekat till att han skulle ha kopplingar till gängkriminella.

I debatten om Åkessons bröllop blev det alltså tydligt att gängens vilja att ta sig in i politikens finrum måste tas på allvar. Vad som också blev tydligt är att den största infiltrationen av politiken sker på lokal nivå. Det är föga förvånande, dels eftersom gängen är lokala, deras intressen i välfärden är oftast kommunala eller regionala. Och dels för att partiernas lokalorganisationer är ofta påfallande svaga.

Rikspolischefen Petra Lundh var i november 2024 inbjuden att tala om detta inför riksdagens justitieutskott. I samband med det påpekade hon att det finns flera tydliga exempel där infiltration redan skett och nämnde både Södertäljenätverket och ett känt släkt nätverk i Göteborg.⁷⁸ I ett land där partierna är allt svagare, där föreningslivet inte längre ses som en samhällsviktig funktion, bör detta oroas. Den svenska demokratin blir precis som den svenska välfärden, allt mer känslig och påverkansbar.

SAMMANFATTNING

Den här rapporten ger en översikt av hur den svenska privatiseringsvågen från 1990-talet och framåt inte bara har öppnat upp för vinstmaximering och fusk inom välfärden, utan även möjliggjort rent brottsliga verksamheter. Den visar hur gängkriminella i Sverige successivt tagit sig allt längre in i den offentligt finansierade verksamheten. Rapporten gör inga anspråk på att vara vetenskapligt studie utan bygger på kända förlopp. Syftet är främst att ge en bild av utvecklingen och det offentliga samtalet i Sverige för en norsk publik.

I Norge talar man ofta om det svenska tillståndet. Det har under sammanställningen av denna rapport blivit uppenbart att det också är relevant att tala om det svenska tillståndet i välfärden. I Sverige är närvaron av gängkriminella inom välfärdssystemen en av de företeelser som gjort att debatten kring privatiseringarna ändrat inriktning. För den norska läsaren bör läget i Sverige stämma till eftertanke.

Det finns olika uppskattningar om hur mycket den rent kriminella verksamheten inom den svenska välfärden omsätter och hur mycket skattepengar som årligen rinner från de offentliga systemen till de kriminella gängen. Polisens uppskattningar talar om tiotals miljarder som försvinner ned i de kriminellas fickor varje år.

Sammantaget innebär det att välfärdssystemen ekonomiskt sett sannolikt är viktigare för de kriminella gängen än vad knarkhandeln är. Välfärden är dock inte bara en viktig intäkt för de organiserade brottsligheten. Den är också ett sätt att tvätta svarta pengar. Långsiktigt är det sannolikt också ett sätt för kriminella aktörer att bli ansedda medborgare.

En jämförelse med Norge visar att problemet i Sverige har en tydlig koppling till privatiseringarna. Utan reformer som LOV, hade den organiserade brottsligheten inte kunnat driva offentligt finansierad verksamhet i samma utsträckning som idag. De svenska privatiseringarna och de öppna systemen med bristande kontroll har släppt in både riskkapitalister och organiserad brottslighet.

Historiskt sett har de skandinaviska välfärdssystemen varit robusta systemen och motståndskraftiga mot korruption och organiserad brottslighet. En systematisk genomgång av utvecklingen i Sverige, visar dock dessvärre att brottsligheten nu trängt sig in i samtliga system. Från sophämtning till sjukvård har kriminella funnit sätt att utnyttja de möjligheter privatiseringsvågen skapat.

Polisens räder mot gängbrottsligheten i Södertälje 2009 blev delvis ett uppvaknande för den svenska offentliga sektorn. I samma nätverk som sysslade med mord och utpressning fanns kriminella aktörer inom hemtjänsten och assistansen. Sveriges första domar mot gängkriminella i välfärden föll, men ändå fortsatte privatiseringarna.

Privatiseringsvågen förändrade logiken i svensk välfärdspolitik. Det var plötsligt inte det privata alternativet som skulle kunna motiveras, utan den offentligt drivna verksamheten blev på många ställen ett undantag som behövde förklaras. Kanske var det s.k. Mormorslotteriet i Stockholm stad det mest tydliga exemplet på denna omvända logik: Hellre än att låta det offentliga ta hand om hemtjänsten för de äldre som inte ville välja någon privat utförare, så lottade man ut dem bland de privata bolagen.

2023 hade situationen i den svenska välfärden blivit så allvarlig att Ekobrottsmyndigheten kände sig tvungna att varna allmänheten. De kriminella gängerna hade då letat sig så långt in i välfärden att de börjat driva privata vårdcentraler. Samtliga vård- och omsorgssektorer hade därmed infiltrerats av gängkriminella, om än i olika grad.

När skandalen med HVB-hemmen briserade förefaller till sist något ha brustit i svenskarnas förtroende för privatiseringsideologin. Faktumet att gängkriminella drev hem för ungdomar som hamnat i problem skapade opinion. HVB-hemmen skulle vara en fristad för unga, inte en rekryteringsbas för kriminella.

Avslutningsvis pekar rapporten på hur den organiserade brottslighetens utnyttjande av välfärden blivit systemhotande. Förtroendet för välfärden har urholkats samtidigt som allt mer resurser måste läggas på kontroller och rättsprocesser. De krafter som värnar välfärden har därför goda skäl att se med kritiska ögon på system som öppnar upp för organiserad brottslighet i välfärdssektorn, även om det procentuellt fortfarande handlar om en mindre andel av verksamheten som drivs av kriminella.

Det svenska tillståndet i välfärden minskar inte bara förtroendet för välfärdssystemet. Omvänt har den successivt bidragit till att göra gängerna och deras verksamheter mer legitima. Svenskarna förfasas fortfarande över skjutningar och bombdåd i storstädernas förorter. Men samtidigt kan gängledare gå på privata middagar med partiledare och ministrar. Steget mellan att vara med i Efterlyst och Hela Sverige Bakar, förefaller ha blivit mindre.

NOTER

- ¹ [Det svenska tillståndet : en antologi om brottsutvecklingen i Sverige - Amir Rostami, Jerzy Sarnecki,](#)
- ² [Ministrar: Knark inte längre gängens viktigaste inkomstkälla - DN.se](#)
- ³ [Phil-Williams-The-fifth-wave-Organized-crime-in-2040-GI-TOC-November-2024.pdf](#)
- ⁴ [UR Samtiden - Organiserad brottslighet och grupperingar | UR Play](#)
- ⁵ [Lägesbild över aktiva gängkriminella i Sverige pdf](#)
- ⁶ [Rapport 2020:07 - Klanerna](#)
- ⁷ [Totalt 62 000 bedöms aktiva eller ha koppling till kriminella nätverk |Polismyndigheten](#)
- ⁸ [Företagskällan.Pysslingen](#)
- ⁹ [Hemtjänstmaffian : miljonsvindeln som förändrade äldreomsorgen - Mira Hjort Klingberg, Karl Martinsson](#)
- ¹⁰ [Det_Nödvändiga_uppbrottet Bo Behrnadsson, Jan Kolk mm](#)
- ¹¹ [Tankesmedjantiden.se/wp-content/uploads/2022/01/VARJE_FÖRSLÖSAD-SKATTEKRONA_WEB.pdf](#)
- ¹² [Arbark.se/pdf_wrd/partiprogram_pdf](#)
- ¹³ [Hemtjänstmaffian : miljonsvindeln som förändrade äldreomsorgen - Mira Hjort Klingberg, Karl Martinsson](#)
- ¹⁴ [Aip.nu/rasar-mot-skoltombola-inforde-mormorslotteri](#)
- ¹⁵ [En av tio gängkriminella i SVT:s kartläggning äger företag | SVT Nyheter](#)
- ¹⁶ [Varnar för välfärdsbrott - omsätter uppemot 75 miljarder årligen | SVT Nyheter](#)
- ¹⁷ [Polisen: Omfattande kriminalitet i sophantering | Göteborgs-Posten](#)
- ¹⁸ [Kriminella tjänar grova pengar på sopor.Aftonbladet.se](#)
- ¹⁹ [Så tjänar Malmökriminella miljoner - på sopor - Sydsvenskan](#)
- ²⁰ [Think Pink-härvan i fem punkter. Aftonbladet](#)
- ²¹ [Kravnotan efter Think Pink-skandalen - en kvarts miljard](#)
- ²² [Think Pink & spåren mot gränslandet mellan avfallsbranschen och den organiserade brottsligheten SvD](#)
- ²³ [Rapport: Möjliggörarna - Acta Publica pdf](#)
- ²⁴ [Think Pink & spåren mot gränslandet mellan avfallsbranschen och den organiserade brottsligheten SvD](#)
- ²⁵ [Lägesbild över aktiva gängkriminella i Sverige pdf](#)
- ²⁶ [Skärpt straff för en i assistanshärvan | Nyheter | Expressen](#)
- ²⁷ [Fällande domar i assistanshärva i Södertälje - Nyheter \(Ekot\) | Sveriges Radio](#)
- ²⁸ [Fällande domar i assistanshärva i Södertälje - Nyheter \(Ekot\) | Sveriges Radio](#)
- ²⁹ [Bidragfuskare får fängelse Svenska Dagbladet](#)
- ³⁰ [Åklagarmyndigheten. Sex personer åtalade för assistansbedrägerier i Örebro](#)

- ³¹ [Klanen som sätter skräck i Gränby i Uppsala.Aftonbladet](#)
- ³² [Ny studie: Assistansbedrägerier för 300 miljoner om året | SVT Nyheter](#)
- ³³ [Pressmeddelande DHR](#)
- ³⁴ [Fler kommuner privatiserar sin hemtjänst - Kommunalarbetaren](#)
- ³⁵ [Den-som-söker ska finna. Kommunal Stockholms Län pdf](#)
- ³⁶ [Den-som-söker ska finna. Kommunal Stockholms Län pdf](#)
- ³⁷ [Polisrazzia mot privat hemtjänst - Kommunalarbetaren](#)
- ³⁸ [Jome-vd får fängelse - Kommunalarbetaren](#)
- ³⁹ [Hemtjänstmaffian : miljonsvindeln som förändrade äldreomsorgen - Mira Hjort Klingberg, Karl Martinsson](#)
- ⁴⁰ [66 hemtjänstföretag fast för fusk - Kommunalarbetaren](#)
- ⁴¹ [Miljardfusk inom hemtjänsten - Senioren](#)
- ⁴² [Kriminella fortsätter tjäna miljarder på privat hemtjänst - Kommunalarbetaren](#)
- ⁴³ [Slavliknande villkor på stort hemtjänstföretag - Kommunalarbetaren](#)
- ⁴⁴ [Hemtjänstmaffian : miljonsvindeln som förändrade äldreomsorgen - Mira Hjort Klingberg, Karl Martinsson](#)
- ⁴⁵ [Oro efter hemtjänstfifflet - resurser saknas för att stoppa brottslighet - Gefle Dagblad](#)
- ⁴⁶ [Varningen: Gängen driver vårdcentraler \(tv4\)](#)
- ⁴⁷ [Sveriges radio.se/artikel/varningen-gangkriminella-driver-vardcentraler](#)
- ⁴⁸ [Myndighetsgemensam-lagesbildorganiserad-brottslighet pdf](#)
- ⁴⁹ [Regionen anmäler fusk och knarkbrott för 100 miljoner | Mitt i Stockholm](#)
- ⁵⁰ [Läkare skrev ut knark och falska PCR-intyg | Mitt i Stockholm](#)
- ⁵¹ [Läkare får fängelse för narkotikabrott och falska intyg | Mitt i Stockholm](#)
- ⁵² [Ekobrottsmyndigheten: Gängkriminella driver vårdcentraler - Nya Dagbladet](#)
- ⁵³ [Myndighetsgemensam lägesbild organiserad brottslighet 2023.pdf](#)
- ⁵⁴ [Kriminella säljer falska covidintyg - Malmöläkarens namn utnyttjades av bedragare - HD](#)
- ⁵⁵ [Hammad Al-Saaïd begärs häktad för covid-bluff Expressen](#)
- ⁵⁶ [Hammad Al-Saaïd begärs häktad för covid-bluff Expressen](#)
- ⁵⁷ [Hammad Al-Saaïd begärs häktad för covid-bluff Expressen](#)
- ⁵⁸ [SIS och HVB-hem -Studie avseende kopplingar till den grovt organiserade brottsligheten. Polisen.pdf](#)
- ⁵⁹ [Var tionde avvikelse från SiS- och HVB-hem leder till ett grovt våldsbrott | Polismyndigheten](#)
- ⁶⁰ [SIS och HVB-hem -Studie avseende kopplingar till den grovt organiserade brottsligheten. Polisen.pdf](#)
- ⁶¹ [Polisens larm: Kriminella driver HVB-hem | Sverige | Expressen](#)
- ⁶² [Polisens varning: Gängkriminella driver HVB-hem TV4](#)

- ⁶³ [Kriminellas nya inkomstkälla: Driver HVB-hem - P4 Göteborg | Sveriges Radio](#)
- ⁶⁴ [Sveriges kommuner har betalat över 200 miljoner till HVB-bolag med gängkopplingar | SVT Nyheter](#)
- ⁶⁵ [De flesta HVB-hem som polis larmat om är fortsatt öppna - Ekot granskar | Sveriges Radio](#)
- ⁶⁶ [60 sekunder: Få koll på fallet i Boliden – så misstänks miljoner ha tvättats | SVT Nyheter](#)
- ⁶⁷ [Bolidenkvinnan trotsade reseförbudet – försökte fly landet • Greps på Arlanda Norran](#)
- ⁶⁸ [Boel Godner \(S\) om kriminella nätverk i Södertälje.Aftonbladet](#)
- ⁶⁹ [Hyr Polisen lokaler av kriminella? - Polistidningen](#)
- ⁷⁰ [Tingsrättshyra går till utpekad gängkriminell Aftonbladet](#)
- ⁷¹ [Domstol i Södertälje i händerna på utpekade nätverkskriminella - DN.se](#)
- ⁷² [Domstol i Södertälje i händerna på utpekade nätverkskriminella - DN.se](#)
- ⁷³ [Mc-presidenten Robert Hedarv om relationen med Jimmie Åkesson Aftonbladet](#)
- ⁷⁴ [Mc-presidenten Robert Hedarv om relationen med Jimmie Åkesson Aftonbladet](#)
- ⁷⁵ [Mc-gänget Comanches i konflikt med Ismail Abdo Aftonbladet](#)
- ⁷⁶ [Södertäljepolitiker kopplas till kriminellt nätverk i hemlig rapport | SVT Nyheter](#)
- ⁷⁷ [Robert Halef, KD, pekas ut i hemliga klandokumentet Aftonbladet](#)
- ⁷⁸ [Växande problem att gängen infiltrerar politiken" Svenska Dagbladet](#)